

PRIESTOROVÉ FORMY REZIDENČNEJ SUBURBANIZÁCIE V ZÁZEMÍ BRATISLAVY

Martin Šveda*, Róbert Pazúr**

*Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta, Katedra regionálnej geografie, ochrany a plánovania krajiny, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava, martin.sveda@uniba.sk

**Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava,

Swiss Federal Research Institute WSL, Zürcherstrasse 111, 8903 Birmensdorf, Switzerland, geogpazu@savba.sk

Spatial forms of residential suburbanization in the hinterland of Bratislava

The past two decades of suburbanization have left a tremendous footprint on the hinterland of major Slovak cities. The paper is focusing on this phenomenon from the perspective of spatial morphology – an approach to which Slovak literature has not paid much attention. The objective of this paper is to outline the spatial configuration of residential suburbanization in the hinterland of Bratislava. Through selected examples, the paper uncovers the mechanism of spatial configurations (territorial regulations, morphology of the territory, different municipal strategies, distance from Bratislava, real estate prices, etc.). Understanding the morphogenesis of new settlement structures in urban hinterland plays a key role in identifying the social, economic and environmental impacts of suburbanization. In fact, this is a vast unexplored field that needs further attention in urban studies and urban morphology in particular.

Key words: suburbanization, spatial morphology, density, landscape planning, hinterland of Bratislava, Slovakia

ÚVOD

Nárast bohatstva spoločnosti, individualizmus, ako aj prístup k zdanlivo neobmedzeným zdrojom pôdy a energií umožnili mestám, aby sa nekontrolovateľne „rozliali“ za hranice kompaktnej mestskej zástavby a napomohli vzniku nových priestorových foriem osídlenia (Fishman 1987 a Putnam 2000). Procesy suburbanizácie – teda presun obyvateľstva a jeho aktivít z jadier metropolitných regiónov do ich zázemí – prebiehajú na Slovensku a predovšetkým v prímestskom regióne hlavného mesta už takmer 20 rokov (Šveda 2014 a Novotný 2016). Intraregionálna dekoncentrácia obyvateľstva má svoje ekonomické, demografické a sociálne dôsledky, ktoré sa následne odzrkadľujú v priestorovom usporiadaní spoločnosti (Šveda et al. 2016). Expanzia mesta do okolitej prímestskej krajiny nadobúda rozmanité formy a často ani nie je jednoduché odlíšiť, do akej miery ide o prirodzený (aditívny) rast mesta (urbanizáciu) a do akej miery je sídelná výstavba dôsledkom suburbanizačných tendencií. Pri diferenciácii týchto procesov sa často zdôrazňuje priestorová oddelenosť od kompaktnej mestskej zástavby, selektívny charakter migrácie (profesný a vekový) či špecifický charakter jej mechanizmov (push-faktorov a motivácií), ktoré súvisia s túžbou bývať vo vidieckom prostredí, no zároveň využívať mestské funkcie¹ (Ouredníček a Špačková 2013).

¹ Ako si všimajú Ouredníček a Špačková (2013), koncentrácia a dekoncentrácia obyvateľstva vo vnútri metropolitných regiónov má celý rad veľmi rozmanitých príčin, na ktorých vysvetlenie nemôžeme použiť jeden teoretický koncept. Pre pochopenie týchto procesov je nevyhnutné prihliadať popri sledovaní kvantitatívnych ukazovateľov aj na širší sociálno-kultúrny kontext.